

Warszawa, 17 lipca 2019 r.

BAS-WAPM-1556/19
TRYB PILNY

Do druku nr 3662

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Anna Kwiecień)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2012 r. poz. 32, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy zmierza do zmiany składu, w jakim Sąd Najwyższy orzeka o ważności wyborów. W obecnym stanie prawnym o ważności wyborów orzeka Sąd Najwyższy w składzie 3 sędziów Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych (art. 244 ustawy Kodeks wyborczy¹ w związku z art. 26 i art. 77 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym²). Zgodnie z projektem o ważności wyborów rozstrzygać będzie Sąd Najwyższy w składzie całej Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych.

Ponadto projekt przewiduje zmianę właściwości izby Sądu Najwyższego orzekającej w pełnym składzie o ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej. Obecnie ustawa – Kodeks wyborczy wskazuje Izbę Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych. Ustawa o Sądzie Najwyższym (art. 3) ustala jednak podział Sądu na inne izby, stanowiąc równocześnie (art. 128 pkt 1), że ilekroć w przepisach odrębnych jest mowa o Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego należy przez to rozumieć, odpowiednio, Izbę Pracy i Ubezpieczeń Społecznych albo Izbę Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego. Zgodnie z art. 26 ustawy o Sądzie Najwyższym stwierdzanie ważności wyborów należy obecnie

¹ Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 684).

² Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2019 r. poz. 825).

do kompetencji Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego. Stąd zmianę tę należy uznać za dostosowanie ustawy – Kodeks wyborczy do zmian organizacyjnych dokonanych w Sądzie Najwyższym.

Ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Z uwagi na przedmiot projektu ustawy należy uwzględnić:

- art. 19 ust. 1 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej (dalej jako „TUE”);

- art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (dalej jako „KPP UE”);

- art. 22 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (dalej jako „TfUE”);

- dyrektywę Rady 94/80/WE z dnia 19 grudnia 1994 r. ustanawiającą szczegółowe warunki wykonywania prawa głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych przez obywateli Unii mających miejsce zamieszkania w Państwie Członkowskim, którego nie są obywatelami (Dz. Urz. WE L 368 z 31.12.1994 r., s. 38, ze zmianami; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 20, t. 1, s. 12 oraz rozdz. 1, t. 1, s. 350);

- dyrektywę Rady 93/109/WE z dnia 6 grudnia 1993 r. ustanawiającą szczegółowe warunki wykonywania prawa głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego przez obywateli Unii mających miejsce zamieszkania w Państwie Członkowskim, którego nie są obywatelami (Dz. Urz. WE L 329 z 30.12.1993 r., s. 34 oraz Dz. Urz. UE L 26 z 26.1.2013 r., s. 27; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 20, t. 1, s. 7);

- Akt dotyczący wyboru członków Parlamentu Europejskiego w powszechnych wyborach bezpośrednich (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864, ze zmianami; dalej jako „Akt”).

Zgodnie z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE państwa członkowskie ustanawiają środki zaskarżenia niezbędne do zapewnienia skutecznej ochrony sądowej w dziedzinach objętych prawem Unii.

Na podstawie art. 47 KPP UE każdy, kogo prawa i wolności zagwarantowane przez prawo Unii zostały naruszone, ma prawo do skutecznego środka prawnego przed sądem, zgodnie z warunkami przewidzianymi w tym artykule. Przepis ten stanowi jednocześnie, że każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony uprzednio na mocy ustawy. Każdy ma możliwość uzyskania porady prawnej, skorzystania z pomocy obrońcy i przedstawiciela. Pomoc prawna jest udzielana osobom, które nie posiadają wystarczających środków, w zakresie w jakim jest ona konieczna dla zapewnienia skutecznego dostępu do wymiaru sprawiedliwości.

Art. 22 TfUE stanowi, że każdy obywatel Unii mający miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie jest obywatelem, ma prawo głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych oraz w wyborach do Parlamentu Europejskiego w państwie członkowskim, w którym ma miejsce

zamieszkania, na takich samych zasadach jak obywatele tego państwa. Prawa te są wykonywane z zastrzeżeniem szczegółowych warunków ustalonych przez Radę stanowiącą jednomyślnie zgodnie ze specjalną procedurą ustawodawczą i po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Projekt ustawy zawiera kwestie regulowane prawem UE. Należą do nich elementy procedury wyborów do Parlamentu Europejskiej oraz wyborów lokalnych, dotyczące obywatela Unii mającego miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie jest obywatelem. W zakresie, w jakim projekt dotyczy praw obywateli UE, podlega on ocenie w świetle ogólnych zasad traktatowych, w szczególności wynikających z art. 19 TUE oraz art. 47 KPP UE (por. wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, dalej jako „TSUE”, z 27 lutego 2018 r. w sprawie C-64/16, *Associação Sindical dos Juízes Portugueses* oraz z 24 czerwca 2019 r. w sprawie C-619/18, *Komisja Europejska przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej*).

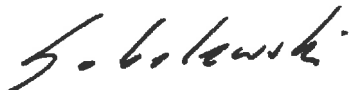
Projekt ustawy nie zawiera postanowień, które – w świetle dotychczasowego orzecznictwa TSUE – są sprzeczne z art. 19 TUE oraz art. 47 KPP UE.

Trzeba jednak odnotować, że kwestia wykładni art. 19 ust. 1 TUE oraz art. 47 KPP UE jest przedmiotem toczącego się przed TSUE postępowania o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w sprawach połączonych C-585/18, C-624/18 i C-625/18. W dniu 27 czerwca 2019 r. została wydana opinia Rzecznika Generalnego Evgeniego Tancheva w tej sprawie. Rozstrzygnięcie tej sprawy może mieć znaczenie dla oceny zgodności z prawem UE kwestii będących przedmiotem projektu ustawy.

4. Konkluzja

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Akceptował:
Wicedyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski

Warszawa, 17 lipca 2019 r.

BAS-WAPM-1557/19

TRYB PILNY

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Anna Kwiecień) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy zmierza do zmiany składu, w jakim Sąd Najwyższy orzeka o ważności wyborów. W obecnym stanie prawnym o ważności wyborów orzeka Sąd Najwyższy w składzie 3 sędziów Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych (art. 244 ustawy Kodeks wyborczy¹ w związku z art. 26 i art. 77 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym²). Zgodnie z projektem o ważności wyborów rozstrzygać będzie Sąd Najwyższy w składzie całej Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych.

Ponadto projekt przewiduje zmianę właściwości izby Sądu Najwyższego orzekającej w pełnym składzie o ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej. Obecnie ustawa – Kodeks wyborczy wskazuje Izbę Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych. Ustawa o Sądzie Najwyższym (art. 3) ustala jednak podział Sądu na inne izby, stanowiąc równocześnie (art. 128 pkt 1), że ilekroć w przepisach odrębnych jest mowa o Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego należy przez to rozumieć, odpowiednio, Izbę Pracy i Ubezpieczeń Społecznych albo Izbę Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego. Zgodnie z art. 26 ustawy o Sądzie Najwyższym stwierdzanie ważności wyborów należy obecnie do kompetencji Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego. Stąd zmianę tę należy uznać za dostosowanie ustawy – Kodeks wyborczy do zmian organizacyjnych dokonanych w Sądzie Najwyższym.

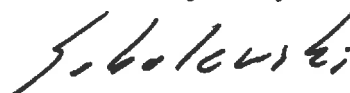
Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

¹ Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 684).

² Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2019 r. poz. 825).

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej** w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Akceptował:
Wicedyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski